

Nieuwe media, nieuwe pers

raad voor maatschappelijke ontwikkeling

**Debat over
de journalistiek,
de politiek
en de nieuwe media**

Deelnemers

Sadik Harchaoui

Voorzitter van de Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling (RMO) en directeur van FORUM, Instituut voor Multiculturele Ontwikkeling.

Hans Laroës

Hoofdredacteur NOS Nieuws op televisie, radio, internet en Teletekst.

'Het feit dat je als journalist geacht wordt verantwoording af te leggen is nieuw.'

Bart Brouwers

Hoofd online activiteiten van de Telegraaf Media Groep.

'Het filteren van wat waardevol is, zijn we nog aan het leren met zijn allen.'

Mei Li Vos

Kamerlid voor de PvdA.

'Het lijkt alsof journalisten alleen geïnteresseerd zijn in kleine randverschijnselen.'

Frank van Vree

Hoogleraar journalistiek aan de Universiteit van Amsterdam.

'Kranten zijn nog steeds toonaangevend als het gaat om belangrijke, politieke en economische analyses.'

Inleidingen

Guikje Roethof

NOS Ombudsman

'Anonieme afzenders vind ik per definitie onbetrouwbaar'

Vivian Opsteegh

Managing Director van Media Embassy en Social Embassy, een adviesbureau voor de inzet van social media bij campagnes.

'Er zijn nu wekelijks 20.000 politieke conversaties op de sociale media. Het is al bijna niet meer te volgen.'

Het debat Nieuwe media, nieuwe pers vond plaats in het Museum voor Communicatie op 10 mei 2010 op initiatief van de NOS Ombudsman en de Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling (RMO). De raad werkt aan een advies over de impact van nieuwe media als vervolg op het eerder verschenen rapport Medialogica.

feiten

'In de negentiende eeuw had je ook een lawine aan meningen'

Betrouwbare informatie dient de democratie

Het botert nog niet zo tussen bloggers en journalisten. NOS Ombudsman

Guikje Roethof begon haar inleiding met een verwijzing naar een discussie op de website van de beroepsvereniging voor journalisten Villamedia waarin zij journalisten en bloggers met elkaar had vergeleken. Doordat er geen gedragscode is voor de blogosfeer en wel voor de journalistiek, kunnen bloggers sneller werken en zijn daarmee een geduchte concurrent voor de journalist, was haar stelling. Als eerste spreker en initiator van het debat nodigde zij de aanwezigen uit om na te denken over een vorm van zelfregulering voor journalistieke bloggers. Een korte code of een keurmerk op de website die al-

leen een verplichtend karakter heeft voor de mensen die zich er vrijwillig bij aansluiten.

'Een verkorte code of keurmerk voor bloggers is wenselijk'

De pers, vervolgt zij, heeft traditioneel een rol als waakhond in een democratie. Maar nu de massamedia hun monopolie hebben verloren en iedereen zich tot een groot publiek kan richten, heeft de journalist geen bevoorrechte positie meer.

'Ook burgers, belangenorganisaties of klokkenluiders kunnen onrecht of misstanden aan de kaak stellen. Hebben zij nu ook recht op bronbescherming? Of blijft dat recht voorbehouden aan professionele journalisten?' Politici hebben de pers niet meer nodig om zich tot de kiezer te richten. Via *Hyves*, *Twitter* en eigen websites

bouwen zij aan hun virtuele achterban. Ook de burger is in de aanloop naar verkiezingen niet meer afhankelijk van de media. Via internet kan hij gebruik maken van allerlei stemwijzers en kiescompassen. 'Een democratie kan niet functioneren als er geen betrouwbare informatie is over bestuur en politiek,' stelde Roethof in haar inleiding. Waarbij zij aantekende dat er een overvloed aan gekleurde informatie wordt verspreid, informatie die is geschreven vanuit een bepaald belang en om de mening van mensen te beïnvloeden. Over zenders en afzenders was de titel van haar inleiding. Onafhankelijke journalistiek die zich bezighoudt met het ordenen en duiden van informatie uit verschillende bronnen, is juist door al die nieuwe informatiebronnen volgens haar hard nodig.

Bart Brouwers vond het een beperkt verhaal. 'Betrouwbaarheid is belangrijk, maar die bereik je niet alleen door

professionele, goede journalisten aan het werk te zetten. Ik miste de nadruk op het enorme belang voor de professionele journalistiek om gebruik te maken van die miljoenen bronnen die overal aanwezig zijn.'

Het belang van betrouwbare informatie was voor Kamerlid **Mei li Vos** wel

een belangrijk punt. Ze vertelt hoe ze op een bevrijdingsfestival gestalkt werd door een blogger die zich AIRVD (een samentrekking van AIVD en RVD, red.) noemde. Vos: 'Hij wilde perse horen dat ik SG Demmink van het ministerie van Justitie veroordeelde op basis van

Politici hebben de pers niet meer nodig om zich tot de kiezer te richten

geruchten. Ik heb geen zin om mee te doen aan dit type journalistiek en dan staat vervolgens op internet dat ik niet geïnteresseerd zou zijn in het seksueel misbruik van enkele hooggeplaatsten. Dat vind ik best heel lastig.'

Wetenschapper **Frank van Vree** bracht een historische relativering aan. 'In de negentiende eeuw had je in een plaats

als Delft vijf of zes verschillende kranten. Ook toen was er sprake van een enorme lawine aan meningen. In zo'n situatie zitten we nu eigenlijk weer.'

Mei li Vos dacht niet dat een code zou helpen en ook **Van Vree** gelooft niet in regulering van de journalistiek. 'Het enige waar ik in geloof zijn media die zichzelf kenbaar maken en zeggen: dit is waar wij voor willen staan. En dan blijkt wel wat goede en wat geen goede journalistiek is.' Hij dacht dat de behoefte aan onpartijdige, analytische kennis altijd aanwezig zal blijven. 'De samenleving heeft behoefte aan een hiërarchie van waarde en kennis. Zeker nu we in een economische crisis zitten hebben we belang bij objectieve informatie, dus die zoeken we zelf wel op.'

Volgens **Hans Laroës** is er sprake van een heroriëntatie van de journalistiek. 'De journalistiek ontdekt dat er door de digitale mogelijkheden veel tege- lijk kan gebeuren. Je kunt vertellen

wat je hebt, je kunt meer ontsluiten dan je hebt en je kunt uitleggen wat je doet, je kunt contacten leggen met interessante bronnen op een schaal die vroeger ondenkbaar was.' Nieuwspartners noemt **Laroës** de professionals die vanuit hun expertise een inhoudelijke bijdrage leveren aan het nieuws via

NOS Net. 'Het is een digitaal netwerk van mensen aan wie niet gevraagd wordt wat ze vinden, want wat mensen vinden horen we al genoeg, maar wat ze weten. Er zijn contacten met wijkagenten, met kenners van de woningmarkt en de gezondheidszorg. Voor

ons buitengewoon waardevol.' **Laroës** schetste de verandering die heeft plaats gevonden. 'Twintig jaar geleden zaten wij als NOS en dat geldt ook voor politieke organisaties en instituties ergens op de Olympus. De relatie met het publiek was verticaal. Volgens mij is hij nu horizontaal geworden. Nu sta je als journalistieke organisatie naast het individu.'

'Er is behoefte
aan een
hiërarchie van
waarde en
kennis'

Egbert Dommering

Frank van Vree

Bronbescherming

Wetenschappers onder elkaar Egbert Dommering, hoogleraar Informatierecht, bestoekt Frank van Vree, hoogleraar Journalistiek, met vragen.

- ED:** *'Ik heb een vraag aan Frank, een hele korte. Is journalist een beroep?'*
- FvV:** *'Als we spreken over professionaliteit dan is het een beroep, maar het is een beroep met heel veel varianten.'*
- ED:** *'Maar is het meer dan een democratische activiteit?'*
- FvV:** *'Voor mij is journalistiek altijd verbonden met politiek of met publieke waarden.'*
- ED:** *'Dit gaat over bronbescherming. Iedereen die iets naar buiten wil brengen kan dat doen, maar de vraag is of hij daarmee ook zodanig het algemeen belang dient dat hij zijn bronnen geheim mag houden. Kijk als iemand mij iets vertelt en ik beloof hem geheimhouding, dan hebben wij een overeenkomst, maar bronbescherming gaat daar overheen.'*
- FvV:** *'In dat geval spreken we over een journalist met een publieke taak. Daar geldt de bronbescherming voor.'*
- ED:** *'Dan is dus de vraag: is het een beroep?'*
- FvV:** *'Je probeert het te veel in een hokje te stoppen. Professionele journalistiek die zich aan de waarden houdt en die in het algemeen belang bepaalde dingen uitzoekt heeft recht op bronbescherming. Dat kun je niet van tevoren gaan bepalen.'*
- ED:** *'Als je die benadering kiest moet de rechter steeds dieper in een concrete belangenafweging gaan. De uitkomst van de rechter wordt steeds lastiger voorspelbaar. Is het wel een beroep dan heb je objectieve criteria.'*

'Schiet de burger er iets mee op?'

Politici omarmen nieuwe media

'Wist u dat *FOK.nl* het grootste forum is van Nederland en een van de grootste in Europa?' **Vivian Opsteegh** van Social Embassy, een adviesbureau dat dit jaar is ingehuurd door het campagne-team van de VVD, laat met een paar afbeeldingen zien hoe de politieke partijen met de sociale media omgaan. Opsteegh: 'Er wordt ongelooflijk actief gediscussieerd over politiek op *FOK.nl*. Dat zijn echt niet alleen negatieve reacties. Er wordt inhoudelijk gereageerd. Ik snap af en toe gewoon niet waar het over gaat, zo inhoudelijk sterk is het.' Ook de community van *Maroc.nl* is groot en biedt ruimte aan veel politieke discussie. Echt een plaats waar politici actief aanwezig moeten zijn, meent Op-

steegh. Verder is *Stand.nl* een interessante virtuele ontmoetingsplaats.' En *Hyves* natuurlijk.'

'Op *Stand.nl*,
Maroc.nl en
FOK.nl is veel
politieke
discussie'

De nieuwe media zijn heel geschikt om de kiezers kennis te laten maken met de mens achter de politicus, bevoegt Opsteegh. 'Politici komen natuurlijk niet altijd op een even positieve manier in het nieuws. Ze zitten niet bij *RTL Boulevard*, ze zitten

bij *Pauw&Witteveen*, waar ze vaak toch in een hoek worden gedreven.' De PvdA heeft voor de verkiezingen van 9 juni een website gemaakt waar alle activiteiten van de partij in de sociale media in een oogopslag te zien zijn. 'Het is heel erg belangrijk voor politici dat ze niet gaan navelstaren en in hun eigen kantoor de campagne voeren. Ze moe-

ten kijken waar zijn onze kiezers nou, waar bevinden die zich, waar praten ze over. De commentaren op de site van de *Telegraaf* en *Nu.nl*, daar moeten ze hun peilstok in steken.'

Opsteegh gelooft dat Mei Li Vos makkelijk met voorkeurstemmen in de Tweede Kamer kan komen, omdat ze erg actief is op *Twitter* en in andere nieuwe media. 'Ze wordt gezien en ze wordt sympathiek gevonden door burgers, want daar dragen dit soort platforms aan bij.' Ze toont een tweet van Maxime Verhagen die laat weten dat hij op een terrasje in Maastricht een biertje drinkt.

Tijdens een Kamerdebat over de financiële crisis in Griekenland zaten meerdere Kamerleden op de achtergrond te twitteren. 'Dichter bij de burger staan is voor politici erg belangrijk en dit is de manier om dat te doen.'

Gespreksleider **Sadik Harchaoui** is niet meteen overtuigd. Hij vindt dat Kamerleden belangrijker zaken aan hun hoofd

hebben dan twitteren over een Kamerdebat waar ze niet als woordvoerder optreden. Ze moeten wetten maken, de regering controleren. 'Wat is de betekenis van hun getwitter. Wat zien we hier nu echt?' daagt hij Opsteegh uit.

'Kamergebabbel,' zegt iemand.

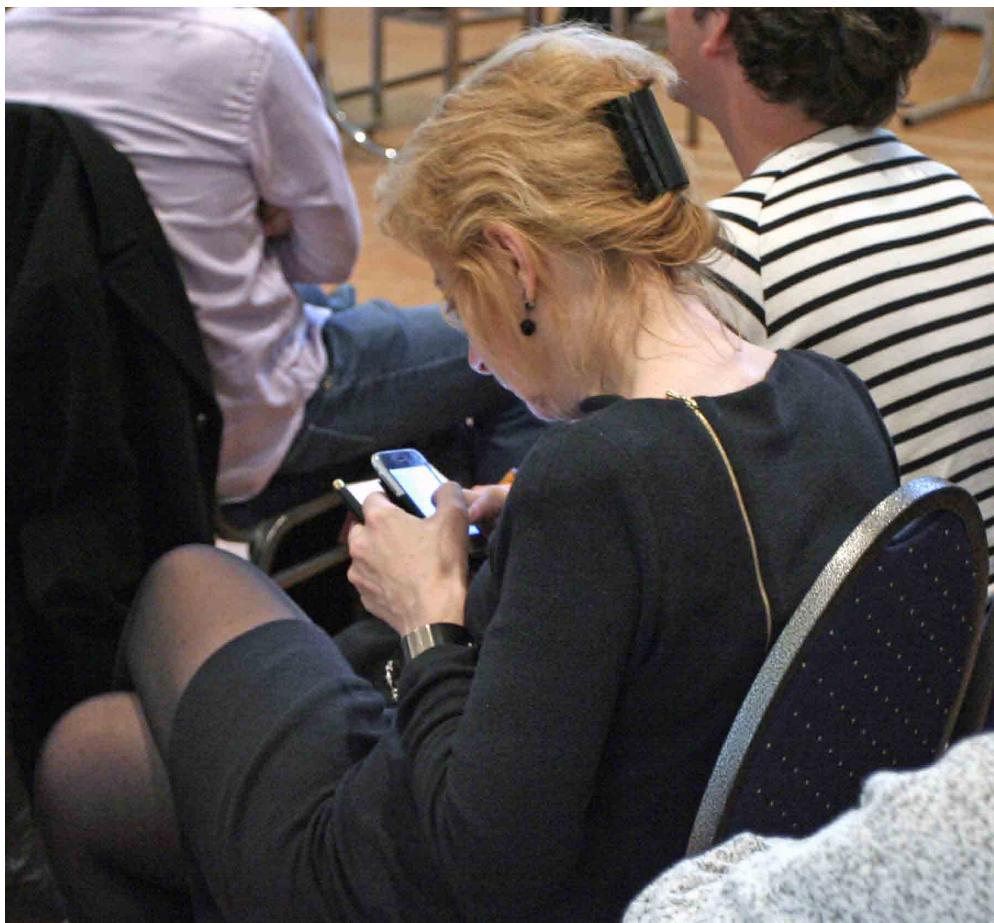
'Ja,' bevestigt **Opsteegh**. 'Kamergebabbel met de consument, met je burger, met je achterban.'

Harchaoui: 'Je kan ook zeggen verveling. Het is verdorie het belangrijkste ambt dat we hebben in dit land en dan ga je gewoon een beetje tijdens zo'n debat zitten kwebbelen.'

'Ik ben wel eens door de voorzitter op mijn vingers getikt, omdat ik zat te twitteren tijdens een debat,' zegt **Mei Li Vos**. 'Het is leuk dat dit kan. Vroeger vertelde de pastoor op wie je moest stemmen en diende je verder je kop te houden.'

Harchaoui: 'Daar gaat het mij nu niet om. Ik wil gewoon begrijpen wat ik zie. Wiens standpunt krijg ik hier nu bijvoor-

'Ik vraag me af
wat politici nu
werkelijk
hebben aan die
heftige reacties'

beeld?’

Vos: ‘Verschillende standpunten. Bij het debat over Griekenland dat live werd uitgezonden op Politiek24 ging de discussie op Twitter over het draaien van de VVD. Daar gaf Han ten Broeke van de VVD antwoord op. Dat hij de tijd neemt om dat uit te leggen is toch prima?’

Hans Laroes: ‘Kijk dat er uitleg wordt gegeven door de backbenchers is prima. Maar je moet de nieuwe media niet als focusgroepen gaan gebruiken. Niet meer eerst nagaan wat je eigen standpunt is, maar alleen nog maar zeggen wat je denkt dat mensen willen horen.’

Frank van Vree blijft met veel vragen zitten: ‘Ik zie het als een conversatie die eindeloos doorgaat. Ik kijk wel eens naar vijftig reacties naar aanleiding van een Telegraafbericht en dan houd ik op met lezen. Ik vraag me af wat politici nu werkelijk hebben aan die soms toch wel heftige reacties.’

Harchaoui: ‘Mei Li, jij bent volksverte-

genwoordiger. Ik zou verwachten dat je dan een beetje op afstand staat van de burger, juist om na te denken en om dingen te doen die in het algemeen belang zijn. Als je dan gaat twitteren met journalisten en journalisten hoeven jou niet meer te bellen voor een quote want die halen ze gewoon van *Twitter* af, werk

je dan niet mee aan een vervaging van rollen? Zou je niet moeten zeggen dat Maxime Verhagen moet als minister gewoon niet twitteren?’

Vos: ‘Het zou mooi zijn als het zo zou werken, maar politieke partijen proberen met hun afdelingen voorlichting voortdurend journalis-

ten te bereiken via e-mail, fax en telefoon.’

Harchaoui: ‘Maxime Verhagen drinkt een pilsje in Maastricht. Nou en? Schiet de burger daar iets mee op?’

Vos: ‘Nee, ik erger me er ook wel eens aan dat Verhagen geen antwoord geeft wanneer hem op *Twitter* directe vragen worden gesteld over Irak of Uruzgan.’

‘Is het goed
dat Verhagen
als minister
gewoon
twittert?’

Laroes en Brouwers opvallend eensgezind

'NOS' er moet geen ideologische standpunten op Twitter zetten'

Ze zaten broederlijk naast elkaar, **Hans Laroes**, hoofdredacteur van NOS Nieuws en **Bart Brouwers** hoofd online activiteiten van de TMG. Laroes bekende dat hij al eerder getracht had hoofdredacteur van de NOS te worden, maar dat hij achteraf blij was dat dit toen niet was gelukt. 'Deze tijd is veel leuker. Ik denk dat de journalisten, althans diegenen die een beetje op zitten te letten, zich aan het heroriënteren zijn op hun bronnen. Het is een tijd van nieuwe bronnen, nieuwe verwachtingen.'

Brouwers: 'Het leuke is, wat Hans net ook al zei, dat je in een tijd zit van enorme verandering. Al die ingesleten werkwijzen zijn we aan het veranderen waar we bij staan. We kunnen nu niet

iets zwart-wits zeggen van dit is goed en dat niet, maar we weten wel dat we door die veranderingen op het technologische en maatschappelijke vlak als journalisten enorme kansen hebben.'

Frank van Vree: 'Is het nou echt nieuw? De *Telegraaf* stak in de jaren zestig toch ook al de thermometer in de kont van de samenleving?'

Laroes: 'De schaal waarop het gebeurt is nieuw. Het feit dat nieuws met een enorme vaart overall wordt rondgepompt is nieuw. Ik geef een voorbeeld: de *Guardian* heeft alle documenten van de bonnetjes affaire online gezet met de simpele vraag "help ons mee met lezen". Het ging om 26.000 pagina's, de journalisten van de krant konden dat

'De journalistiek is een veel te gesloten beroepsgroep geworden'

alleen niet aan. Op die manier breid je de functie van de journalistiek als waakhond van de instituties uit naar meer mensen en behoud je als journalist je authentieke rol van checken, in een context plaatsen en het geven van relevantie.'

Van Vree: 'Al die websites en al dat bloggen vind ik allemaal prima. Hoe meer geluiden, hoe beter. Alleen er moet wel een mogelijkheid zijn waar ze elkaar ontmoeten en waar kan worden vastgesteld wat waardevol is en wat niet.'

Valerie Frissen, lid van de Raad van Toezicht van de Nederlandse Publieke Omroep, mengt zich vanuit de zaal met de discussie. Het debat draait uit op 'een soort verheerlijking van de journalistieke professe,' vindt ze. 'Als je af en toe zelf met journalisten te maken krijgt, krijg je heel vaak met tamelijk slechte journalistiek te maken. De kwaliteitsjournalistiek is maar heel klein. Juist journalisten zijn voor een

belangrijk deel verantwoordelijk voor ruis door hun hijgerigheid, doordat ze achter incidenten aanrennen en heel snel machthebbers willen veroordelen.'

Laroës: 'Journalistiek is een veel te gesloten beroepsgroep geworden. Dat ben ik wel met Valerie eens. Er zijn heel veel andere verhalen te maken dan nu

gebeurt en er zijn ook heel veel andere invalshoeken mogelijk.'

Harchaoui: 'Vijftig procent van de journalisten woont in Amsterdam.'

Laroës: 'Ja, dat speelt wel een rol. Ze hebben allemaal dezelfde opleiding en dezelfde achtergrond. Het is heel goed dat de journalistiek wordt uitgedaagd en ik vind dat de journalistiek daar te defensief op reageert.'

Van Vree: 'Het gaat natuurlijk ook over diepgang, over research, over informatie en over deskundigheid. Het gaat niet alleen over meningen. Misschien moeten we publiek geld vrijmaken om daarin te voorzien op de sociale media.

'De traditionele journalistiek probeert nu terrein terug te winnen'

Serieuze journalistiek waarin het niet alleen om meningen gaat maar om waarheidsvinding, diepgang en analyse.'

De ideeën van **Brouwers**, lid van de Commissie Brinkman die advies heeft uitgebracht over de toekomst van de pers in Nederland, sluiten hier mooi bij aan: 'Plasterks beslissing om zestig journalisten aan het werk te helpen had hij naar mijn idee beter in relatie kunnen brengen met nieuwe vormen van journalistiek dan wat hij nu doet: ze inzetten bij de traditionele media. Als er zorgen waren bij de minister over de kwaliteit van de journalistiek bij de nieuwe spelers, zoals hij een paar keer aangaf, dan was dat een zinnig duwtje geweest.'

Laroes: 'Ik denk dat wij van de NOS de enige nationale nieuwsorganisatie vormen die bezig is met het integreren van de nieuwe digitale mogelijkheden in het gewone journalistieke werk.'

Harchaoui: 'Jullie hebben een code voor twitterende NOS'ers, nietwaar?

Wat staat daar in?'

Laroes: 'Dat je onder alle omstandigheden NOS'er bent en dat je voorzichtig moet zijn met het geven van opinies, veel meer is het niet. Bedrijfsgeheimen hebben we niet, maar van journalisten van de NOS wordt wel verwacht dat ze onbevvangen zijn en onafhankelijk, dus liever geen ideologische standpunten.'

Op de eerste rij staat onderzoeker aan de Universiteit van Amsterdam **David Nieborg** op. Hij verbaast zich over het verloop van de discussie: 'Normaal gesproken ben ik degene die zegt dat iedereen moet twitteren, maar ik vraag me

nu af waarom iedereen in het panel zo positief is over de nieuwe media. Ze schetsen een veel te rooskleurig beeld over de mogelijkheden. Wie tuitert er nu eigenlijk? Slimme, jonge mensen. Het is een heel klein percentage.'

Laroes: 'Als wij vroeger een fout maakten dan duurde het twee dagen voordat er met de post een brief kwam van

'Misschien moeten we publiek geld vrij maken voor de sociale media'

iemand die zei dat er iets fout was. Nu krijg je dat onmiddellijk terug. Dat is positief. Er is een grote wereld om je heen waar meer kennis aanwezig is dan wij hebben. Ik denk dat die partnerschappen ons versterken. Maar het is niet zo dat ik mijn journalistieke verantwoordelijkheid overdraag aan *Twitter* of de blogosfeer. Wij zijn er om te selecteren en relevant te verklaren. Dat is ook wat mensen van ons verwachten een soort Koninklijke goedkeuring van informatie.' Blogger **Stephan Okhuysen** van *Sargasso.nl*: 'De media hebben al heel lang een rol gehad als waakhond van de democratie. Wat je de laatste tien jaar ziet is dat er allemaal nieuwe spelers zijn gekomen die veel directer op de politiek kunnen zitten. Wat ik heel erg merk in deze discussie is dat de traditionele journalistiek probeert terrein terug te winnen door ook te gaan bloggen en twitteren. Ongeveer een jaar geleden zag je dat de Jan Dijkgraafs zich alle-

maal gingen storten op de eerste politici die online waren. Verschrikkelijk.'

Laroës: 'Er is wel iets groters aan de hand. Kijk, ik vind dat wij niet moeten doen alsof wij het alleenrecht hebben op informatie of op opinievorming. Mijn stelling is juist dat wij de journalistiek die wij bedrijven moeten herdefiniëren, omdat wij niet langer meer het monopolie hebben op de nieuwsproductie en ook niet op de nieuwsdefinitie. Dus dat betekent dat we toe moeten naar een nieuwe mindset in de journalistiek, nieuwe manieren om allerlei verhalen binnen te halen, nieuwe verhalen,

Laroës: 'We moeten naar een nieuwe mindset in de journalistiek'

en nieuwe manieren om de keuzes die je als journalist maakt uit te leggen.'

Chris Aalberts, een onderzoeker die zich heeft toegelegd op de relatie tussen de burger en de politiek, vindt dat we de waarde van de sociale media voor het functioneren van de democratie niet moeten overschatten: 'Mevrouw Vos moet gewoon doorgaan

met twitteren, maar zij moet zich wel realiseren net als andere politici dat ze daarmee een hele specifieke doelgroep bereikt. Als je 500 reacties op de site van de Telegraaf gaat analyseren – waar we allemaal trouwens geen tijd voor hebben – wat haal je daar dan uit? In ter-

men van kwalitatief onderzoek niets, want ik weet vrij zeker dat ik op die site toch iets meer aanhangers van Wilders tegenkom dan op andere fora. Als je op een forum kijkt, krijg je dat overzicht van wat de Nederlandse bevolking vindt gewoon niet.'

Journalistiek onder druk

De media zijn sterk in ontwikkeling en dat heeft gevolgen voor de journalistiek. Dr. David Levy van het Reuters Institute voor journalistiek aan de Universiteit van Oxford maakte de balans op tijdens een symposium voor Media Ombudsmannen begin mei in Oxford.

Volgens Levy zorgt het internet voor fragmentatie van publieksgroepen, van aandacht en van inkomsten. Door de digitalisering neemt het '*churnalism*' toe, waarmee hij bedoelt het recyclen van pr-berichten waar Nick Davies op heeft gewezen. Over de hele wereld leiden kranten en bla-

den zwaar verlies door de financiële crisis en er zijn nog geen goede journalistieke verdienmodellen op internet. Daardoor zitten nieuwsorganisaties nu dicht op het publiek en volgen ze de 'clickstream'. Berichten in de trant van Man trouwt geit blijken het erg goed te doen op internet, maar zijn maatschappelijk weinig relevant.

Positief nieuws is er ook volgens Levy: 'Er zijn meer lezers dan ooit. Alleen ze betalen er niet voor.' Vooral de lokale kranten hebben het moeilijk. Een van de oorzaken is volgens Levy dat nieuwsorganisaties nog te veel denken vanuit de aanbodkant en te weinig vanuit de vraag naar nieuws. Er moet een markt gecreëerd worden. Hij noemt een paar andere producten die een eigen markt hebben opgebouwd, zoals flesjes bronwater, sms-jes, ringtones. Levy: 'Maak duidelijk waarom journalistiek echt belangrijk is en verwar dat niet met acties voor het behoud van journalistieke banen.'

Levy vindt dat journalisten meer moeten doen om toegevoegde waarde te leveren en het respect van het publiek terug te krijgen. 'Ze moeten niet alleen hun rechten kennen maar ook hun verantwoordelijkheid, bijvoorbeeld in hoe ze omgaan met de privacy van personen in het nieuws.' Problemen waar alle nieuwsorganisaties in de komende tijd mee te maken krijgen zijn volgens Levy: de rol van de *newsaggregators*. 'Moet Google betalen voor de content? Van wie is het nieuws, wie heeft het copyright?' Ook gaan de nieuwe *gatekeepers* als *Kindle* en *Apple* via iPhone en iPad geld verdienen met privacygevoelige gegevens en gerichte advertenties. Geld dat eigenlijk deels aan de journalistiek toekomt.